

ПРО АНОВОАНІ РЕЄСТРИ ОПИСІВ ФОНДІВ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Державний архів Сумської області протягом тривалого часу працював над створенням системи науково-довідкового апарату, до якої увійшли путівник, каталоги, покажчики, огляди та інш. Проте в них відображені не всі фонди. Анований реєстр описів фондів - це вперше створений архівний довідник, де описування документів здійснено на рівні архівного опису.

В умовах інформаційного суспільства архіви повинні не тільки забезпечити користувачам доступ до документів через читальні зали, але і надати якомога повну інформацію про склад і зміст архівних документів через комплекс науково-довідкових засобів. Саме тому Держкомархів України прийняв програму *“Архівні зібрання України”*, в рамках якої розпочалося укладання анованих реєстрів описів.

Працівниками Державного архіву Сумської області створено в електронному вигляді анований реєстр описів фондів, який дає вичерпне уявлення про склад та зміст усіх документів архіву. Характеристики фондів налічують: номер, назву, обсяг фонду, крайні дати документів та існування фондоутворювача; анотацію справ - інформацію про склад та зміст документів. Основні групи документів у реєстрі подані у порядку їх важливості.

Ановано описи 894 фондів установ, організацій та підприємств періоду до 1917 року. Документальні матеріали відображають діяльність місцевих органів влади та управління; органів поліції, суду і прокуратури; військово-адміністративних установ; органів міського, земського і станового самоврядування; установ сільського управління; фінансових і митних установ, банків; органів статистичного обліку, землевпорядкування, державного майна, шляхів сполучення, будівництва; розвиток промислових і сільськогосподарських підприємств, організацій та об'єднань; органів народної освіти, навчальних закладів; громадських і благодійних організацій; релігійних громад. Найдавніший документ датовано 1710 р.

У роки Другої світової війни непоправних втрат завдано документальній базі дореволюційної доби. Підпорядкованість архіву НКВС суттєво вплинула на визначення фондів, які підлягали евакуації. Це документи фондів, які з точки зору силових структур того часу мали оперативно-розшуковий характер. Не були евакуйовані документи XVII-XIX ст. Більшість документів з фондів Конотопського та Роменського філіалів були знищені під час відступу Червоної Армії або німецькою окупаційною владою. За роки окупації втрачено 726405 одиниць зберігання, у тому числі 253272 од. зб. Сумського обласного архіву, 70 тис. од. зб. його Конотопської філії, а документальна база Глухівської філії, крім евакуйованих документів, була знищена повністю.

Описові статті у реєстрі розміщені у порядку зростання номерів фондів. До анованого реєстру додається науково-довідковий апарат у вигляді покажчика фондів, побудованого за галузевим принципом.

Анований реєстр описів фондів Державного архіву Сумської області дореволюційної доби є другим томом виданого раніше путівника ДАСО. У наступних томах буде подано анований реєстр описів фондів після 1917 р., в тому числі і фондів, що утворилися за часів незалежної України, а також фондів партійних органів і громадських організацій.

Реєстр уклали співробітники Державного архіву Сумської області Ю.О.Олійник (керівник групи), С.Г.Вдовенко, Л.І.Євстаф'єва, О.М.Росторгуєва, Л.М.Шевчук. У роботі над реєстром також брали участь О.В.Андрющенко, Л.М.Гричановська та Г.В.Шевельова.

Завершена робота і над складанням в електронному вигляді анотованого реєстру фондів колишнього архіву Сумського обкому Компартії України, що розпочав свою діяльність у 1939 р., зі створенням Сумської області. Згідно з Указом Президії Верховної Ради України "Про передачу архівів Компартії України в підпорядкування Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України" від 27 серпня 1991 р. №144-ХІІ, наказом Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 28 серпня 1991 р. №36, а також розпорядженням виконавчого комітету Сумської обласної Ради народних депутатів від 19 вересня 1991 р. №154-р архів Сумського обкому Компартії України був ліквідований з передачею 2783 фондів, 218309 од. зб. Державному архіву Сумської області. Упродовж десятиліть доступ до цих документів був вкрай обмежений.

Анотований реєстр описів фондів колишнього архіву Сумського обкому Компартії України характеризує склад та зміст документів партійних і комсомольських організацій області. Анотовано описи 1428 фондів.

Історія колишнього Сумського партійного архіву тісно пов'язана з історією архівних установ КПУ в Україні. Історичний шлях партійних організацій Сумщини висвітлюється у документах 1918-1991 рр.

Документи партійного архіву - це фонди окружних, обласного, повітових, волосних, міських, районних комітетів КПУ, первинних партійних організацій різних установ, підприємств і організацій, а також організацій ЛКСМУ всіх рівнів. Вони містять відомості про становлення радянської влади, опір селян колективізації сільського господарства, боротьбу з представниками інших партій, репресії щодо членів КПУ у 1930-1950-х роках та їх реабілітацію, підпільний і партизанський рух на Сумщині у 1941-1943 рр., післявоєнну відбудову народного господарства, роль партійних організацій у політичному, економічному, культурному житті області 1970 - першої половини 1980-х років, створення та діяльність нових громадських об'єднань, рухів, політичних партій наприкінці 80-х - на початку 90-х років.

Анотований реєстр описів фондів партійних органів і організацій Державного архіву Сумської області є четвертим (останнім) томом путівника.

Упорядники реєстру: Ю.О.Олійник (керівник групи), Л.М.Гричановська, О.М.Росторгуєва та Л.М.Шевчук.

ГРИЧАНОВСЬКА Л.М.